

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci İhtüzüğün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.28.11.2023

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Koza Altın İşletmelerinin, Ağrı'nın Diyadin ilçesinde altın rezerv tespit edildiği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) onayı aldığı ve siyanürle maden arama çalışmalarına başladığı basına yansımıştır. Söz konusu maden çalışmaları için 2 milyar 620 milyon 800 bin TL harcanacağı açıklanmıştır.

Ağrı'nın Diyadin ilçesinde Mutlu, Kotancı, Oğuluba ve Mollakara köylerinin ortasında yer alacak olan maden sahasında patlatma yapılacağı, siyanür başta olmak üzere yüzlerce ton kimyasal madde kullanılacağı belirtilmiştir. Maden arama çalışmalarının olduğu bölgenin, Van Gölü'ne dökülen Zilan Deresi'ne çok yakın olması ve 1 kilometre uzaklığında Murat Nehri'nin doğup maden sahasının ortasında geçmesinden dolayı su kaynakları açısından ciddi bir risk barındırdığı belirtilmiştir.

722 kilometrelik 5 ilden geçen Alparslan 1 Barajı, Alparslan 2 Barajı ve Hidro Elektrik Santrali (HES), Yukarı Kaleköy Barajı ve HES, Aşağı Kaleköy Barajı ve Hibrit GES, Gözeler HES, Beyhan Barajı ve HES olmak üzere birçok baraj bulunan Murat Nehri, Fırat Nehri'ne ve sonrasında Basra Körfezi'ne ulaşmaktadır. Dolayısıyla su kaynaklarının tehlike altında bulunması çok geniş bir coğrafyada insanların tehlike altında olması anlamına gelmektedir. Murat Nehri, kuraklık tehlikesi ile karşı karşıya iken maden çalışmalarıyla birlikte bölgeye 4 adet siyanür havuzu kurulacağı ve bu sebeple su, toprak ve hava kirliliği yaşanacağı belirtilmiştir. Ayrıca nehrin geçtiği kentlerde su sorunu, yoksulluk ve göç söz konusu iken maden çalışmalarının başlamasıyla birlikte tarım alanlarını tahrip edeceği, dolayısıyla sorunları derinleştireceği ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- 722 kilometrelik birçok ilden geçen ve üzerinde birçok baraj bulunan Murat Nehri'nin, siyanürle maden çalışmaları yapılmasının yaratacağı çevre felaketi Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
- 2- 722 kilometrelik birçok ilden geçen ve üzerinde birçok baraj bulunan Murat Nehri'nin, siyanürle maden çalışmaları yapılmasının ardından su kirliliği tehlikesiyle karşı karşıya kalması, geniş bir coğrafyada doğanın tahrip edilmesi ve insanların yaşamına kastedmesine ilişkin Bakanlığınızın girişimleri olacak mıdır?
- 3- Koza Altın İşletmelerinin Diyadin'de siyanürle maden arama çalışmalarının başlatılmasına ilişkin su, toprak ve hava kirliliği, tarım ve hayvancılığı olumsuz etkilemesi, tarım alanlarını yok etmesi tehlikelerine karşı Bakanlığınızın aldığı ve/veya alacağı önlemler nelerdir?
- 4- Su, toprak ve hava kirliliği, tarım ve hayvancılığı olumsuz etkilemesi, tarım alanlarını yok etmesi tehlikeleri göz önüne alındığında Koza Altın İşletmelerinin, Ağır Diyadin'de maden arama çalışmalarının nasıl bir kamu yararı bulunmaktadır?
- 5- Murat Nehri nehir statüsünde midir?
- 6- Murat Nehri ve Fırat Nehrinin yasal statüsü nedir? Bakanlığınız iki nehri korumaya yönelik planladığı ve/veya uyguladığı projeleri nelerdir?
- 7- Türkiye genelinde başta Dicle Nehri olmak üzere nehir statüsünde olmayan nehir sayısı kaçtır?
- 8- Murat Nehri üzerinde toplam baraj ve santral sayısı kaçtır? Bu baraj ve santrallerde üretilen enerji ne kadardır?
- 9- Ağrı, Muş, Elâzığ, Erzincan, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Malatya, Adıyaman, Antep, Urfa ve Van illerinde maden çalışmalarının yer altı ve yer üstü su kaynaklarına, tarım ve orman alanlarına zarar vermemesine yönelik Bakanlığınızın attığı adımlar nelerdir?